

Zajęcia innowacyjne – „Edukacja przez szachy” w roku szkolnym 2020/2021

Głównym celem działań innowacyjnych jest wsparcie edukacji matematycznej w edukacji wczesnoszkolnej oraz w klasach IV-VI. Gra w szachy rozwija i ćwiczy wyobraźnię przestrzenną dziecka, poprawną koordynację ruchów, uczy stron świata, określania odległości między przedmiotami. Jest lekcją geometrii, pomocą w matematyce, fizyce, technice i geografii. Rozwija inteligencje wielorakie: matematyczno-logiczną i przestrzenną.

Gra uczy odpowiedzialności i ponoszenia konsekwencji własnych decyzji, a także skutecznego działania pod presją. Dziecko, które gra w szachy, uczy się sposobów radzenia sobie ze stresem i porażką. Rozwija opanowanie, koncentrację i uczy szacunku dla przeciwnika. Gra w szachy przygotowuje uczniów do zdrowej rywalizacji, gdzie nie ma miejsca na brutalność, wyzwiska i wulgaryzmy.

Motywacja wprowadzenia zajęć z szachów:

Innowacja „Potyczki szachowe – edukacja przez szachy„ jest naszą odpowiedzią na potrzeby uczniów a także wyjście naprzeciw wymogom edukacyjnym w aktualnej podstawie programowej.

Na podstawie wieloletnich obserwacji oraz przeprowadzonych diagnoz w pracy w szkole jako nauczyciele matematyki i biologii zauważyliśmy, że uczniom najbardziej brakuje zajęć, które pomogłyby poprawić im koncentrację, zwiększyłyby cierpliwość i wytrwałość, a także rozwinąć intuicję, pamięć oraz umiejętności analitycznego myślenia i podejmowania decyzji. Dlatego też główną przyczyną wprowadzenia innowacji była potrzeba zorganizowania zajęć, które:

- w ciekawy sposób rozwijałyby powyższe umiejętności,
- pośrednio wpływałyby na poziom nauczania w szkole, szczególnie w zakresie przedmiotów ścisłych,
- stymulowałyby samodzielne logiczne myślenie,
- pobudzałyby zainteresowania uczniów.

Przechodząc do wychowawczych wartości szachów, warto zauważyć, że mają one pozytywny wpływ zarówno na charakter, jak i na umysł wychowanków.

I. WSTĘP

Prowadzenie nauki gry w szachy w wieku szkolnym sprzyja wszechstronnemu rozwojowi ucznia. Ten rodzaj zajęć to narzędzie wspomagające rozwój emocjonalny i intelektualny dziecka, kształtuje jego osobowość i pozwala rozwinąć jego twórczy potencjał.

Gra w szachy może wspomóc ucznia w przyswajaniu wiadomości i umiejętności zawartych w podstawie programowej dla danego etapu edukacyjnego, a także w przejawianiu inicjatywy twórczego myślenia. Co pozwoli uzyskać uczniom wyższe oceny z poszczególnych przedmiotów, jak również wyniki na egzaminach kończących szkołę. Poza tym, w dobie Internetu, telefonów komórkowych i wirtualnego spędzania czasu ze znajomymi, gra w szachy daje im możliwość rzeczywistego spotkania z rówieśnikami oraz rozwijania swoich zainteresowań.

Szachy uczą dzieci oczywistej, jednakże umykającej im jeszcze prawdy, że ich zdanie, ocena czy poglądy nie zawsze są słuszne i prawdziwe. Szachy przez swój aspekt sportowej

rywalizacji uczyć myśleć obiektywnie i nie lekceważyć przeciwnika.

Benjamin Franklin w swojej publikacji *Moralność gry szachowej* (1779 r.) zwrócił uwagę na takie pozytywne, kształcące charakter właściwości szachów, jak: wyrabianie zdolności planowania i przewidywania, poczucie odwagi, przezorność, ostrożność i na końcu - poczucie odpowiedzialności za własne decyzje.

II. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Podczas zajęć uczniowie poznawać będą podstawy i taktykę gry w szachy, a także ukierunkowywani będą na własny sposób myślenia. Udział w zajęciach będzie dobrowolny i ogólnie dostępny. Wezmą w nich udział uczniowie zarówno znający grę w szachy, jak i tacy, którzy chcą się jej nauczyć i poznać jej zasady. Obserwując uczniów przy pracy nauczyciel będzie mógł stwierdzić, jakie trudności napotykają, które metody uczniowie łatwiej przyswajają i jakie umiejętności trzeba u nich rozwijać.

III. CELE INNOWACJI

Cel główny:

Pobudzanie wszechstronnego rozwoju uczniów ze szczególnym uwzględnieniem rozwijania kompetencji kluczowych poprzez grę w szachy.

Cele szczegółowe:

- rozbudzenie zainteresowania grą w szachy;
- opanowanie zasad gry w szachy, podstaw wiedzy szachowej oraz słownictwa szachowego;
- doskonalenie strategii gry;
- ćwiczenie logicznego myślenia, twórczego rozwiązywania problemów oraz zadań szachowych;
- kształtowanie zasad zdrowej rywalizacji i etyki szachowej;
- nabywanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach;
- wzmocnienie poczucia własnej wartości ucznia;
- rozwijanie zdolności do działania w zespole i osiągnięcia zamierzonego celu;
- rozwijanie umiejętności spędzania przez dziecko wolnego czasu.